

Hvordan kan vi få fram en «ny» Elding?

Kaldblodsavl har de senere årene fått en stadig økende innavl i populasjonen. En stor andel av avlshoppene bedekkes med et fåtall hingster med liten spredning i den genetiske variasjonen. Dette har gitt en kraftig økning i slektskap i populasjonen som helhet og mange individer er sterkt innavlet med tette kryssninger. Forskningen har vist at prestasjonene hos både kaldblods og varmbloodstraveren synker med økende innavl. Det finns flere innavlede enkeltindivider som er gode travere, men i populasjonen som helhet har innavl negativ effekt på så vel prestasjoner, som flere helseparametere og fertilitet.

Kaldblodsavl er nå ifl. forskere inne i en flaskehals årsaket av innavl, de har derimot vist at det finnes nok genetisk materiale så rasen kan reddes. Det må dog gjøres noe raskt. En del tiltak mot innavl er gjort i den nye avlsplanen for kaldblodstraveren som gjelder fra sesongen 2020. En avlsplan er derimot et regelverk som i hovedsak setter begrensninger og rammer for avlen. Det viktigste redskapene vi har mot innavl er ulike former for stimulanse. Det beste vi kan gjøre mot innavl er å stimulere til økt populasjonsstørrelse og å stimulere til avl med mindre slektskap innen kaldblodsavl. Kaldblodstraveren trenger nå en, eller helst flere hingster, som kan gi en liknende utkryssningseffekt som det Elding i sin tid gjorde på populasjonen. Det er viktig å skille på individets innavlsgrad (IK) og et individs slektskap til populasjonen. Vi må identifisere og avle på individer med lavt slektskap til populasjonen, altså såkalt outcross.

På torsdag forrige uke kom Rikstoto med en pressemelding der de lovet en betydelig sum øremerket til avlsfremmende tiltak. Kaldblodstraveren er en særnorsk rase som DNT har avlsansvaret for. Nå har organisasjonen tilgang til midler slik at det kan være mulig å gjøre gode tiltak mot innavl; stimulere til økt antall bedekte hopper/fødte føll og å stimulere til økt outcross.

Det viktig at disse outcrossfølla ikke bare blir laget. Noen må også være interessert i å kjøpe dem og det er viktig at noen vil satse videre på dem så de kommer til start og får mulighet til å oppnå gode prestasjoner. Bare på den måten kan de blir framtidige, interessante avlsindivider. Spesielt ville en hingst av en slik kombinasjon med gode prestasjoner være ekstremt attraktiv i avl mot alle de tradisjonelt kryssa hoppene vi har nå. Derfor MÅ vi finne en løsning som vil stimulere til dette. Et forslag er «Avlssjansen» som bygger på prinsippet til Premiesjansen. Et føll med lavt slektskap til den øvrige populasjonen og uten de store matadorene, vil for eksempel få doble premier i klasseløpene. Kravene må være klart definert på forhånd der genetikere må hjelpe oss med utvalgskriteriene. Oppdretter må kunne finne ut av mulige godkjente kombinasjoner før hoppa bedekkes. Dette skulle kunne gjøres med dataverktøy som Breedly eller via avlsrådgivning. På hestens side på travsport.no og i auksjonskataloger vil det stå markert at denne hesten er med i «Avlssjansen». «Avlssjansen» vil stimulere oppdretter til å tørre å gjøre utradisjonelle kryssninger, fordi unghesten vil ha en ekstra verdi ved salg. Det vil stimulere en evt. kjøper fordi den kan få doble premier i klasseløpene. Trenerne vil også være mer interessert i å få en slik hest i trening. Outcrosshestene vil bli satset på og få en sjanse til å bli en god løpshest på lik linje med unghester fra de mer populære linjene.

Så la oss nå alle tenke litt ekstra på kaldblodspopulasjonen som helhet i vårt avlsarbeid, og ikke bare på individet. Vi kan ikke krysse for tett på individnivå. Vi må også prøve å få fram avlsindivider som kan gi en utkryningseffekt slik som Elding i sin tid gjorde. For å få til dette i markedsbasert avl, trengs en stor gulrot der fremme. «Avlssjansen» kan være en slik gulrot.

Lykke til med årets avlssesong!
Med vennlige travsportshilsener
Målfrid Vatne
Leder Veikle Balder